

VERHALENDE VERLUCHTINGEN

Tekeningen van Aaron Van Lierde in de Gaanderij van de Academie
Van 24 oktober tot 21 november 2009

Langs de Waversesteenweg in Brussel staat boven een etalage, breed uitgesmeerd: "De Bende van de Zes Neuzen". Het staat er wel in het Frans, want het betreft de lokale Franstalige winkel van "bandes dessinées". Voor mij staat dit voor de humor en spitsvondigheid die, naast een ongebreidelde fantasie, zo eigen zijn aan de makers van beeldverhalen.

Zelf vond ik vroeger "Obelix en Co" een uitstekende manier om aan leerlingen enkele fundamentele kenmerken van economie duidelijk te maken.

Beeldverhalen zijn geen recent fenomeen uit onze beeldcultuur: Egyptische schilderingen op papyrusrollen, de cisterciënzer-abt Harding, die een deel van de bijbel omzet in een beeldverhaal (begin 12de eeuw), het wandtapijt van Bayeux, de codex van de Azteken, schilderijen zoals "De Lakenbereiding in 16 taferelen" uit 1760 van een Utrechts Meester... De opkomst van het moderne beeldverhaal heeft te maken met de ontwikkelingen op het gebied van druk- en reproductietechnieken in de 19de eeuw en vooral met de massale verspreiding van kranten. Een opmerkelijk experiment werd gepubliceerd in de New York Herald van 1903 tot 1905: "De ongelooflijke onderstebovens van juffrouw Lovekins en mijnheer Muffaroo" van Gustave Verbeek. De krant liet Verbeek maar ruimte voor 6 plaatjes en toch presenteerde hij de lezer een beeldverhaal met 12 beelden: wanneer je bij het 6de plaatje komt, draai je de hele strip ondersteboven en leest verder. Het 12de prentje is dus het 1ste, maar dan ... ondersteboven!

Net als andere artistieke domeinen, kent het beeldverhaal dus experimenten op het vlak van vorm en vormgeving. Loops bijvoorbeeld, zoals in "Het uitdijend Heelal" van Joost Roelofsz, waarbij elk beeld een detail is uit het vorige/volgende beeld en het laatste beeld gelijk is aan het eerste. Interessant is een experiment van Rudy Kousbroek omdat het toeval een rol speelt in het tot stand komen van het beeldverhaal (zie i.v.m. het toevalsmatige: Dada, "objects trouvés", "écriture automatique", composities van o.m. John Cage...). Kousbroek vond in de jaren '70 op een Parijse rommelmarkt een stapel 19-eeuwse kopergravures. Hij maakte er een beeldverhaal mee: "Vincent of het geheim van zijn vaders lichaam". De onvermijdelijke beeldsprongen verklaarde Kousbroek met tussentekst. Waar eerst een probleem van continuïteit dreigde, ontstond een reeks onverwachte plotwendingen. Dit experiment dient nog steeds ter inspiratie bij schrijfoefeningen in cursussen "Beeldverhalen maken".

Beeldverhalen kunnen excelleren zowel in grafische als literaire kwaliteiten, bijvoorbeeld het autobiografische "Leven of Theater?", een reeks van 769 gouaches van Charlotte Salomon of "Maus" van Art Spiegelman, een volwassen "graphic novel" en zonder meer grootse literatuur.

Aaron Van Lierde is illustrator. Hij is oud-leerling van het Kunstsecundair aan de Academie voor Beeldende Kunsten van Aalst. Vervolgens koos Aaron voor het atelier Illustratie van de opleiding Grafisch Ontwerp aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten te Gent. De tentoonstelling in de Gaanderij van de Academie bestaat uit 2 delen. Het 1ste gedeelte toont studie-opdrachten en illustratie-opdrachten voor kinderboeken, die inmiddels werden gepubliceerd. Het 2de gedeelte toont het experimentele werk, de zoektocht van Aaron naar nieuwe technieken en vormgeving.

Een 1ste opdracht bestaat er in om een stadsomgeving te tekenen aan de hand van naast elkaar geplaatste tekeningen op A4-formaat. De gescande tekeningen zijn met computer ingekleurd.

Een 2de opdracht betreft het illustreren van een verhaal. De tekening is telkens naast de tekst geplaatst, maar sluit bovendien aan bij de overige tekeningen zodat één groot geheel ontstaat. Een vormgeving, met andere woorden, die het louter illustratieve overstijgt. Ook